

מראי מקומות - יומא

כט:

שעברה, ולא שייך לומר בזה כלי שרת אין מקדשין שלא בזמנו, שהרי אין זה מחוסר זמן, וכל הפסול בשעת הקטרת הבזיכין הוא רק בכך שלא היו הבזיכין על השלחן אלא ששה ימים.

ג. כיצד יעשה יניחנו לשבת הבאה

כתב השפת אמת במנחות (ק), שלכאורה משמע שאפילו לאחר הקטרת בזיכין ישנה לעצה זו. דהיינו, שאף שהקטיר הבזיכין שלא בזמנה, מכל מקום אין הלחם נפסל בכך, ויכול להביא בזיכין אחרים בשבת הבאה לאותו לחם. וכתב, שלפי זה צריך לומר שאין היחס בין הלחם והבזיכין כמו היחס בין תודה ולחמה, שבתודה הדין הוא שאם אבדה התודה אבד הלחם, אבל בלחם הפנים, אף אם אבדו הבזיכין, עדיין יכול להשתמש בלחם זה ללחם הפנים. אולם כתב שאין זה מוכרח, לפי שאפשר שמה שאמרו 'כיצד יעשה' היינו שמתחילה מה היו יכולין לעשות כדי להכשיר הלחם והבזיכין, אבל לא מדובר בשכבר הקטיר הבזיכין.

ד. וקסבר לילה אין מחוסר זמן

הקשה השפת אמת, לפי דברי התוספות שלכך אין מליקת עולת העוף פסולה בלילה משום שהיא קודם קרבן התמיד, משום שרק בהקטרה אומרים כן, אם כן לענין הקטרת הבזיכין, היה אסור לעשותן קודם תמיד של שחר, ואם כן יהא מחוסר מעשה. ולכאורה יש ראייה מכאן לתירוץ השני שבתוספות, שבדיעבד כשר אפילו בהקטרה, ולכך אין זה מחוסר מעשה.

א. דלמא אינו קדוש ליקרב אבל קדוש ליפסל

הקשה החזון איש (מנחות כ"ד, ג), מה הנפקא מינה שקדוש רק ליפסל ולא ליקרב, הרי אפילו אם היה קדוש ליקרב, אין לה תקנה, שהרי תפסל בעלות השחר. ותירץ, שנפקא מינה במנחת כהן שקדשה בלילה, והעלה על גבי המזבח בלילה, שאם היתה קדושה ליקרב, היו אומרים שאין לינה מועלת בראשו של מזבח, אבל כיון שלא קידשה ליקרב, היא נפסלת בלינה, שהרי המזבח אינו מקדש אלא את הראוי לו.

ב. ואת הבזיכין אחר השבת והקטיר

את הבזיכין בשבת פסולה

פירש רש"י, שלא נסדרה בשבת לעמוד שם שבעת ימים כמשפטה, והרי היא מחוסרת זמן. והקשה המקדש דוד (כ"ב, א; ד"ה וזה), מדוע הוצרך רש"י לפרש כן, תיפוק ליה שכלי שרת אין מקדשין שלא בזמנו, ואם כן בזיכין שנסדרו לאחר שבת לא נתקדשו כלל, והרי הם כאילו לא עמדו על השלחן כלל, וכמו שאמרו בגמרא לענין סידר הלחם והבזיכין לאחר השבת, שלא נתקדשו, משום שאין כלי שרת מקדש שלא בזמנו.

ותירץ, שרק אם גם הלחם וגם הבזיכין לא נסדרו עד לאחר שבת, שכיון שעברה שבת ולא נסדרו עבר זמנו בטל קרבנו, ואי אפשר להם להתקדש אלא לשבת הבאה, שאינם שייכים כלל לשבת שעברה. אבל בסידר הלחם בשבת, שקידשו השלחן, וכמו שכתב רש"י, שוב אין שייך לומר עבר זמנו בטל קרבנו, וכשמסדרין הבזיכין לאחר השבת, הרי זה לחובת שבת